

**TUTKIMUS POP/JAZZ- JA KLASSISEN MUSIIKIN OPISKELIJOIDEN
ASENTEISTA TOISIAAN KOHTAAN**

Elli Helske
Kandidaatintutkielma
Musiikkitiede
Kevätlukukausi 2014
Jyväskylän yliopisto

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Tiedekunta – Faculty Humanistinen tiedekunta	Laitos – Department Musiikin laitos
Tekijä – Author Elli Helske	
Työn nimi – Title Tutkimus pop/jazz- ja klassisen musiikin opiskelijoiden asenteista toisiaan kohtaan	
Oppiaine – Subject Musiikkitiede	Työn laji – Level Kandidaatintutkielma
Aika – Month and year 05/2014	Sivumäärä – Number of pages 31
<p>Tiivistelmä – Abstract</p> <p>Asenteet ja mielikuvat jäsentävät kokemustamme maailmasta ja samalla ne ovat myös sosiaalista ympäristöämme ja vuorovaikutustamme muovaavia tekijöitä. Tässä tutkimuksessa tutkittiin musiikin ammattiopiskelijoiden asenteita toisiaan kohtaan ja selvitettiin, onko asenteita havaittavissa. Samalla oli olennaista tutkia myös sitä, löytyykö näiden kahden ryhmän välillä eroja ja kartoitettiin asenteiden alkuperää.</p> <p>Sivujuonteena tutkimuksessa kulkee identiteetin merkitys. Identiteetti rakentuu sosiaalisessa kanssakäymisessä ja siksi siihen liittyy myös erilaisiin ryhmiin kuulumisen ja vuorovaikutus toisten ihmisten kanssa. Koska identiteetti on perusta sosiaaliselle toiminnallemme ja vuorovaikutukselle on se samaten suhteessa myös henkilökohtaisiin asenteisiimme ja ympäröivän maailman ymmärtämiseen.</p> <p>Tutkimuksessa haastateltiin neljää Jyväskylän ammattiopiston musiikinalan perustutkintoa opiskelevaa henkilöä, joista kaksi oli klassisen ja kaksi pop/jazz-puolen opiskelijaa. Tutkimus toteutettiin laadullisen asennetutkimuksen lähestymistapaa käyttäen. Haastateltaville esitettiin ensiksi väittämiä lomakkeella, jonka jälkeen he saivat haastattelutilanteessa kertoa näkemyksensä ja perustelunsa miksi vastasivat väittämiin kuten vastasivat.</p> <p>Tutkimuksessa kävi ilmi, että musiikin opiskelijoilla on asenteita, mutta samalla kävi myös ilmi se, kuinka kontekstisidonnaisia ja sosiaalisen vuorovaikutuksen mukaan vaihtelevia asenteet ovat. Väittämiin saatettiin esimerkiksi vastata eri tavalla kuin mitä haastatteluvaiheessa perusteluista kävi ilmi. Tutkimuksessa selvisi myös se, että sosiaalisten ryhmien ja opetuksen katsottiin olevan monen mielikuvan ja asenteen taustalla.</p>	
Asiasanat – Keywords asenne, identiteetti, musiikki, asennetutkimus, sosiaalinen ryhmä	
Säilytyspaikka – Depository JYX	
Muita tietoja – Additional information	

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Teoreettiset lähtökohdat, asenne	3
3	Identiteetti	5
3.1	Sosiaalinen identiteetti ja ryhmä	5
3.2	Musiikki ja identiteetti	6
4	Menetelmät ja tutkimuskysymykset	8
4.1	Tutkimuskysymykset	8
4.2	Laadullinen tutkimus menetelmänä	8
4.3	Aineisto	10
4.4	Analyysi ja luotettavuus	11
5	Tulokset	13
5.1	Tunnollisuus ja harjoittelu.....	12
5.2	Epäsosiaalisuus ja rentous	15
5.3	Konservatiivisuus ja populaarimusiikin arvostus.....	18
5.4	Baarissa viihtyminen ja pukeutuminen	20
5.5	Identiteetit ja oma suhtautuminen ryhmiin	23
6	Päätäntö	21
7	Lähteet	26
8	Liitteet	28
8.1	Liite 1.	28
8.2	Liite 2.	29

1 JOHDANTO

Jokainen muusikko tai musiikin opiskelija on varmasti törmännyt elämässään ehkä selittämättömiinkin mielikuviin ja asenteisiin esimerkiksi tyhmästä basistista tai tiukkapipoisesta klassisesta muusikosta. Samalla tavoin syntyi myös kiinnostukseni aiheeseen, omakohtaisen kokemuksen kautta. Mitä enemmän pidin korvani auki, sitä useammin törmäsin erilaisiin asenteisiin, jotka näkyivät arjessa harmittomana vitsin heittona. “Perus klasari” totesi eräs opiskelijakollegani kun seurasi, kuinka klassisen musiikin opiskelija yritti epätoivoisesti saada syntikasta ääntä kuuluviin.

Tarvitsin siis aineistoa musiikinopiskelijoiden asenteista ja mielikuvista toisiaan kohtaan ja tietoa siitä, millä tavalla mahdollisten asenteiden koetaan ilmenevän. Jäin myös pohtimaan, mistä asenteet ovat syntyneet. Onko eri ryhmille jollain tavoin edullista pitää yllä asetelmaa “me” ja “ne toiset”? Tutkimukseni tuottaa yhteiskunnallista tietoa, joka kiinnostaa varmasti etenkin musiikin opiskelijoita sekä opettajia ja varmasti myös musiikinopettajiksi opiskelevia. Asenteiden tunnistaminen ja niistä keskusteleminen voi olla merkityksellistä juurikin opetuksen näkökulmasta. Ymmärryksen lisääminen puolin ja toisin, sekä mahdollisten virheellisten mielikuvien hälventäminen parantaa varmasti ilmapiiriä ja luo mielekkäämmän työympäristön ja pohjan paremmalle yhteistyölle.

Asenteita ja niiden olemassaoloa on helpompi käsitellä, jos ne tunnistetaan. On myös hyvä muistaa, että vaikka asenteen ajateltaisiinkin olevan muuttumaton ja jokseenkin pysyvä, vaihtelevat ne kuitenkin tilanteesta ja ympäristöstä riippuen. On kuitenkin todettava, että asenteita ja mielikuvia syntyy aina eivätkä ne välttämättä ole lainkaan vahingollisia.

Haastattelin tutkimustani varten neljää ammattiopiston opiskelijaa, joista kaksi oli pop/jazz-musiikin opiskelijoita ja kaksi klassisen musiikin opiskelijoita. Haastateltavat vastasivat heille esittämiini väittämiin koskien pop/jazz ja klassisen musiikin opiskelijoita täyttämällä ensin kyselylomakkeen ja sen jälkeen kommentoimalla vastauksiaan. Tutkimukseni analyysi on aineistolähtöistä ja hyödynnän siinä ennen kaikkea laadullista asennetutkimusta (Vesala, Rantanen, & Ehrling, L.,2007) sekä vastausten teemaryhmittelyä.

En ole lähteitä etsiessäni löytänyt aiempaa tutkimusta tästä aiheesta, joten siksi päätin tarttua siihen. Olen soveltanut työhöni palasia eri tutkimuksista, joista olen kasannut tämän kokonaisuuden. Tutkielmani onkin vasta pintaraapaisu aiheeseen. Asenne -käsitteen kautta työni pohjautuu pitkälle sosiologisiin teemoihin, ihmisen vuorovaikutukseen ryhmässä ja suhteessa toisiin sekä identiteettiin ja musiikin ilmenemiseen siinä. Identiteetin määrittely sekä etenkin musiikillinen identiteetti ja sen erilaiset ulottuvuudet ovatkin tutkimukseni muita kantavia teemoja.

Esittelen tutkimuksessani ensin työni teoreettisia lähtökohtia joita ovat asenne ja identiteetti. Tämän jälkeen kerron käyttämästäni menetelmästä ja esittelen tutkimuskysymyksen. Tämän jälkeen on analyysiluvun vuoro ja lopuksi päätäntöluvussa käyn läpi työni tulokset sekä pohdin mahdollista jatkotutkimusta.

2 TEOREETTISET LÄHTÖKOHDAT, ASENNE

Asenteen määrittely voi olla haastavaa. Se on käsitteenä hyvin monikerroksinen ja siksi sille löytyy myös valtavasti erilaisia selityksiä ja määritelmiä. Kun ajatellaan, että ihmiselle on luontaista järjestää ja lokeroida kokemaansa sekä ympäröivää maailmaa, niin samalla tavoin ihminen käyttää asenteita ympäristönsä ymmärtämiseen sekä myös identiteetin luomiseen (Augustinos & Walker, 1996, 30.) Asenne voidaan määritellä ihmisen tavaksi reagoida johonkin asiaan tietyllä tavalla (Rosenberg, 1960) tai esimerkiksi yksilön positiiviseksi tai negatiiviseksi suhtautumiseksi jotakin asiaa kohtaan (Fishbein & Ajzen 1997, 79). Määritelmät ovat ymmärrettäviä ja kuvastavat äkkiseltään ajateltuna hyvin sitä käsitystä minkä sana asenne tuo mieleen.

Kognitiivisen ja behavioristisen perinteen mukaan asenteen on katsottu olevan yksilön sisäinen ja jokseenkin muuttumaton ominaisuus. (Vesala, Rantanen, & Ehrling, 2007, 19). Fishbeinin ja Azjenin määritelmä yksilön positiivisesta ja negatiivisesta suhtautumisesta lähtee olettamuksesta asenteesta yksilön sisäisenä ominaisuutena. Määritelmä kuuluu dispositionaalisen asenneteorian piiriin. Merkityksellistä on, että koska asenne tämän dispositionaalisen teorian mukaan oletetaan yksilön sisäiseksi ominaisuudeksi ja luonteeltaan pysyväksi, voidaan sen perusteella myös olettaa, että ihmisen käytös on jollain tavoin ennustettavaa (Vesala, Rantanen, & Ehrling, 2007).

Asenteesta on kuitenkin esitetty myös väljempää ja ympäristön merkitystä korostavia määritelmiä. Augustinos ja Walker selittävät asenteen toimivan suhteessa ympäröivään maailmaan ja muotoutuvan tilanteiden ja ympäristön mukaan. Tällaisena muuttuvana suhdekäsitteenä ymmärrettynä asenne on kaikkea muuta kuin yksiselitteinen. Millä tavalla asenne sitten näkyy arkipäivässä? Ihminen ei välttämättä ota huomioon omaa tai vielä vähemmän muiden asenteiden vaihtelevuutta, vaan voi olettaa niiden olemuksen olevan jokseenkin samanlainen päivästä toiseen. (Augustinos & Walker, 1996, 30.)

M. J. Rosenberg ja C. I. Hovland esittivät asenteella olevan kolme komponenttia, jotka ovat kognitiivinen, affektiivinen ja konatiivinen reaktio. Kognitiivinen reaktio tarkoittaa ihmisen mielikuviin ja uskomuksiin perustuvaa käsitystä jostakin asiasta. Affektiiviset reaktiot puolestaan kertovat siitä mitä yksilö tuntee arvioinnin kohteena olevaa asiaa kohtaan, esimerkiksi kuinka tämä vaikkapa arvostelee, ihannoi tai inhoaa kohdetta. Konatiivinen reaktio tarkoittaa ihmisen varsinaista asennoitumista kyseessä olevaa asiaa kohtaan, kuinka hän siis aikoo toimia. (Tiuraniemi, 1993) Mallin ongelmiksi on lueteltu esimerkiksi se, että se sulkee pois mahdollisuuden tutkia voiko asenteiden perusteella ennakoita ihmisten käyttäytymistä. Tämä asenteen kolmijako eli "ABC-model of attitudes" oli aiemmin sosiaalipsykologiassa asennetutkimuksen merkittävä suuntaus, mutta on korvautunut myöhemmin juuri näkemyksellä jonka mukaan asenne on sekä kognitiivinen että sosiaalinen ilmiö. (Augostinos & Walker, 1995) Täten on myös mahdollista tutkia asenteen ja käytöksen välistä yhteyttä.

Kun puhutaan asenteesta sosiaalisessa vuorovaikutuksessa ja yksilön kannanottona, aktiivisena tekemisena, on asennoituminen tällöin kuvaavin termi. Se tarkoittaa asenteen ilmaisemista ja argumentoimista tietyssä tilanteessa ja tietyllä tavalla. Tällaisena suhdekäsitteenä tulkittuna asenteet voidaan siis selittää sekä sosiaalisessa vaikutuksessa muotoutuvina, että myös yksilön henkilökohtaiselta näkökannalta. (Vesala, Rantanen, & Ehrling, 2007, 23.)

3 IDENTITEETTIA

Identiteettikäsite ja sen määrittely ovat vaihdelleen historian saatossa. Enää identiteettiä ei katsota säilyvän samanlaisena läpi ihmisen elämän. Kuten asenne, myös identiteetti muotoutuu ja vaihtelee sosiaalisen kanssakäymisen ja vuorovaikutuksen ehdoilla. Stuart Hall (1999) määrittelee identiteetin ihmisen yksilölliseksi käsitteeksi itsestään. Identiteetti muotoutuu koko elämän ajan vaihtelee erilaisten tilanteiden ja ympäristön mukaan. Identiteetti on ikään kuin yksilön syvempi ominaisuus toisin kuin esimerkiksi rooli, jonka koetaan toteuttavan ensisijaisesti tekemistä ja ulkoapäin määräytyvää oletusta käyttäytymisestä (Heiniö, 1994). Identiteetin käsite on keskeinen työni kannalta siksi, että musiikki liittyy jo nuoruudessa identiteetin muodostamiseen. Lapsen ollessa päiväkotikäinen hänen sosiaalinen piirinsä kasvaa perheen ulkopuolelle ja hän alkaa peilata itseään muiden ikäistensä kautta, jolloin tietoisuus omista kyvyistä suhteessa muihin alkaa hahmottua (Higgins & Parsons, 1983 19-24). Lapsen musiikillinen identiteetti alkaakin hahmottua noin seitsemänvuotiaana jolloin on ylipäätään mahdollista ymmärtää erillisiä tai erikoistuneita identiteettejä. Paneudun tarkemmin musiikin ja identiteetin suhteeseen seuraavassa luvussa.

3.1 Sosiaalinen identiteetti ja ryhmä

Ihminen luokittelee ja arvioi ympäristöään sekä muita ihmisiä. Luokittelu ja arviointi tapahtuu sen kautta millaisiin sosiaalisiin ryhmiin hän itse kuuluu (Tajfel, 1981, 76). Ryhmään kuulumisen avulla ihminen hakee ennen kaikkea hyväksyntää omille mielipiteilleen ja käyttäytymiselleen, ryhmän avulla hän voi esimerkiksi muuttaa sosiaalista statustaan haluamaansa ja paremmaksi kokemaansa suuntaan. Ryhmille onkin luonnollista pyrkiä pitämään yhtä ja erottautumaan suhteessa toisiin ryhmiin. Tätä kutsutaan sosiaalisiksi vertailuksi. Sosiaalisen vertailun avulla ihminen luo myös sosiaalista identiteettiään ja jonka avulla hän pyrkii hahmottamaan ja luokittelemaan sosiaalista ympäristöään. Ryhmän jäsenenä olemisen synnyttää toiseuden suhteessa niihin, jotka eivät kuulu ryhmään. (Tajfel, 1981)

Sosiaalinen identiteettiteoria olettaa, että me kaikki kuulumme sosiaalisiin ryhmiin, pienempiin kuten työyhteisö tai suurempiin kuten kansallisuus tai sukupuoli. (Tajfel, 1981). Sosiologiassa käytetäänkin tavallisesti jakoa sisä- ja ulkoryhmään. Sisäryhmällä tarkoitetaan sitä, kun ryhmän jäsenet suosivat toisiaan suhteessa ulkopuolisiin tai muihin ryhmiin ja luovat näin eroa oman ryhmänsä sekä muiden välille. Ulkoryhmä on sisäryhmän vastapuoli joka edustaa "heitä" eli eroa "meistä". Ryhmän ajatus "me" ja "he" tarkoittaa siis osaltaan jakoa, joka syntyy ryhmien eroista. Kuten Zygmunt Bauman toteaa, on oltava ulkoryhmä sillä ilman sitä ei syntyisi sisäryhmää, tämä pätee myös päinvastoin. (Bauman, 2007, 53)

3.2. Musiikki ja identiteetti

Musiikki koskettaa oikeastaan jokaisen ihmisen elämää, toisilla enemmän, toisilla vähemmän. Koska tutkimukseni keskiössä ovat musiikin ammattiopiskelijat, on selvää, että musiikki on erottamaton osa heidän elämäänsä ja samalla identiteettiään. Musiikillisen identiteetin kehittymisen kannalta tärkeää on olla osana ryhmää, jossa musiikkia harrastetaan tavalla tai toisella. Vertaisryhmien merkitys on identiteettien kehittymisen kannalta suuri, sillä niiden avulla lapsi rakentaa omaa suhdettaan ympäröivään maailmaan. Hän oppii vertailemaan itseään ja asenteitaan vertaisiinsa (Hargreaves, Miell & Raymond, 2003, 15). Toisaalta taas musiikkia kohtaan koetut tunteet ja asenteet opitaan ennen kaikkea aikuisten toimesta, usein siis jo kotona. (Lamont, 2002, 43). Vanhempien merkitys tulee esiin myös harrastuksia valitessa. Davidson (2002) puolestaan on tutkinut vanhempien musiikkiarvojen periytymistä lapsille. Tämä näkyy esimerkiksi siten, että vanhemmat vaikuttavat usein juuri klassisen musiikin soittoharrastuksen aloittamiseen.

Musiikin osuutta ihmisen identiteettiin ja elämään voidaan kuvata kahdella käsitteellä. Kun ajattelemme millä tavalla musiikki on kytköksissä yksilön elämään ja millä tavoin hän käyttää musiikkia ja ilmaisee olemistaan puhutaan *musiikista identiteetissä*. Esimerkiksi ammattimuusikon tai musiikkia ammatikseen opiskelevan elämä on helposti musiikin läpäisemä ja antaa suuren merkityksen myös hänen identiteettinsä kannalta. Musiikki ei siis ole vain harrastus tai mukava ajanviete, vaan se on laajemmin osana koko elämää. Tällä tavoin voi olla merkityksellistä vaikkapa se, mitä musiikkia toiminnallaan edustaa. (Hargreaves, Miell & Raymond, 2003, 12.) Musiikin opiskelu vaatii myös kurinalaista harjoittelua ja ilman instrumentin hallintaa, jää myös musiikin todellinen tekeminen, tunteiden

ilmaisu ja esiintyminen puolitiehen. Susan Hallam (2012) kirjoittaa artikkelissaan tekniikan harjoittelemisen merkityksestä suhteessa ilmaisuun ja esiintymiseen.

Toisaalta erilaiset identiteetit myös kilpailevat keskenään. Sosiaalinen konstruktonismi tarkastelee sosiaalisen todellisuuden ja merkitysten yhteisöllistä rakentumista ja sen mukaan ihmisellä on yhden pysyvän identiteetin sijasta useita vaihtelevia ja keskenään kilpailevia identiteettejä. (Hargreaves, Miell & Raymond, 2003, 10.) Tätä voi havainnollistaa esimerkiksi juuri muusikon identiteetin kautta. Identiteetti näyttäytyy yksilön harjoittellessa itsenäisesti erilaisen kun taas esiintymistilanteeseen on varattuna toisenlainen, tähän tilanteeseen sopiva identiteetti.

Kulttuuri määrittää sosiaalisia rooleja ja samalla tavoin musiikissakin esiintyvät roolit ja identiteetit ovat rakentuneen sosiaalisten suhteiden ja ympäristön vaikutuksella. Ne ovat siis *identiteettejä musiikissa*. Tällaisia ovat esimerkiksi kapellimestari, säveltäjä tai opettaja. Nämä ovat sosiaalisen vuorovaikutuksen kautta määrittyneitä rooleja joista kaikilla on jonkinlainen mielikuvansa. Siten roolit ovat myös olennainen osa henkilön käsitystä omasta itsestään. Tällä tavoin myös tarkat identiteetin kuten jonkun tietyn instrumentin soittaja tai tietyn musiikkityylin edustaja kuuluvat tähän kategoriaan. (Hargreaves, Miell & Raymond, 2003, 12-13.)

Hargreaves et al, (2003, 12-13) esittävät kysymyksen jonka käsite musiikillinen persoonallisuus herättää: hakeutuvatko tietynlaiset ihmiset musiikkiharrastuksen pariin ja vielä tarkemmin, tietyn instrumentin tai tyylin piiriin persoonallisuuden tai sen kehittämisen mukaan? Hargreaves et al. viittaavat Kempin (1996) tutkimukseen orkesterimuusikoiden ja muiden kosketinsoittajat, laulajat persoonallisuuden piirteistä. Hänen tutkimuksensa mukaan eri soitinryhmien edustajilla on havaittavissa samankaltaisuutta persoonallisuudenpiirteissä.

4 MENETELMÄ, TUTKIMUSKYSYMYKSET JA AINEISTON KERUU

4.1. Tutkimuskysymykset

Työssäni tutkin löytyykö pop/jazz ja klassisen musiikin opiskelijoiden keskuudessa asenteita toisiaan kohtaan. Kiinnostukseni kohteena oli tutkia millaisia asenteita heidän välillään esiintyy. Pää tutkimuskysymykseni oli siis löytyykö musiikin opiskelijoiden välillä yhteisiä asenteita ja keiden välillä yhteiset asenteet esiintyvät? Lisäksi etsin vastauksia kysymyksiin onko ryhmien välillä eroja ja miten ne ilmenevät, sekä miten musiikinopiskelijoiden asenteet näkyvät arjessa ja miten asenteiden taustoja selitetään.

Hypoteesini oli, että asenteita on havaittavissa ja epäilin myös, että niiden muodostumiseen saattaa vaikuttaa se, että pop/jazz-musiikin opiskelijat ja klassisen musiikin opiskelijat ovat oletettavasti melko vähän tekemisissä toistensa kanssa. Koska aineistoni on pieni ja rajattu oli siitä mahdollista etsiä ja löytää rajallinen määrä asenteita. Toistuvatko samat asenteet haastateltavien puheessa tai vastataanko väitteisiin samankaltaisilla vastakohtilla.

4.2. Laadullinen tutkimus menetelmänä

Laadullinen tutkimus antaa tutkijalle paljon vapauksia ja tässä tapauksessa tutkimus määrittyi pitkälti aineiston pohjalta, eli oli aineistolähtöistä. Tutkimusmenetelmäkseni valikoitui jo varhaisessa vaiheessa laadullinen tutkimus, sillä olin päättänyt kerätä aineistoni haastatteleamalla. En myöskään pyrkinyt tilastolliseen yleistettävyyteen kuten ei laadullisessa tutkimuksessa ole tapanakaan (Eskola & Suoranta, 1996, 34) Metodologisena pohjana toimi myös laadullinen asennetutkimus, joka yhdistää sekä laadullista että vähän määrällistä aineistoa. Jotta laadullisen asennetutkimuksen metodeja voi hyödyntää, on olennaista että tutkimuksen kohteena on jokin asia johon ottaa kantaa (Vesala, Rantanen, & Ehrling, 33, 2007.) Tutkimuksessani haastateltavat ottivat siis kantaa asenneväittämiin ja yleisiin käsityksiin itsestään sekä opiskeluympäristöstään.

Yksi vaihtoehto asenteiden tutkimiseen on laadullista asennetutkimusta hyödyntäen käyttää jonkinlaisia lauseväittämiä, jotka toimivat virikkeenä kommentoinnille ja mahdollistavat aineiston yhtenäisemmän kokonaisuuden. (Vesala, Rantanen, & Ehrling, 2007, 33.) Haastattelun pohjaksi ja keskustelun herättäjäksi suunnittelin siis yhdeksän väittämää, joihin jokainen haastateltava vastasi ennen varsinaista haastatteluosuutta, jossa käytiin läpi väitteet kohta kohdalta, sekä tarkennettiin näkemyksiä sekä pohdittiin niiden syntyperää. Väittämät muotoutuivat omakohtaisista kokemuksistani ja tyypillisistä näkemyksistä, joita tietyn musiikkityylin opiskelijoihin liitetään.

Haastateltavat täyttivät haastattelun aluksi laatimani lomakkeen väitteistä, jossa pyydettiin arvioimaan väitteiden paikkansapitävyyttä asteikolla 1-4 kuinka hyvin tai huonosti väitetty asia piti paikkansa. Halusin nimenomaan parillisen asteikon, sillä pyrin välttämään ympäripyöreitä ja neutraaleja keskittien vastauksia. En muotoillut väitteistä kovinkaan kärkeviä, mutta päätin kääntää esimerkiksi kysymyksen klassisen musiikin arvostuksesta muotoon populaarimusiikkia arvostetaan enemmän.

Haastattelut suoritettiin yksilöhaastatteluna anonymiteettiä kunnioittaen eikä tutkimukseen liittynyt eettisiä ongelmia. Lomakkeen täyttämisen jälkeen haastattelu nauhoitettiin analyysiä varten. Haastattelun aikana esitin kaikille haastateltaville myös tarkentavia lisäkysymyksiä jotka löytyvät liitteestä. Niiden avulla kartoitin haastateltavien henkilökohtaista suhdettaan asenteisiin ja kysyin esimerkiksi kokivatko he löytävänsä itsensä väitteistä.

Haastatteluosio noudatti samaa kaavaa, eli haastateltava kommentoi väitteitä ja omia vastauksiaan, kunkin kohdalla oli kuitenkin yksilöllistä missä vaiheessa tarkentavat kysymykset tulivat esille. Usein myös väitteitä kommentoitaessa haastateltava saattoi palata aiempaan väitteeseen ja sitoa siten asioita kokonaisuuksiksi tai vain lisätäkseen huomioita aiheesta. Annoin haastateltavien puhua mahdollisimman vapaasti enkä halunnut ohjata liikaa haastattelua, sillä koin että omakohtaiset kokemukset ja mielipiteet tulivat luonnollisemmin julki. Vapaasti puhuminen ja kommentointi on myös tavallista juuri laadullisessa tutkimuksessa (Eskola & Suoranta, 1996, 11.) Lähestymistapa on perusteltu myös siksi, että laadullisessa asennetutkimuksessa on nimenomaan tärkeää saada haastateltava esittämään omia näkemyksiään ja kommentteja väittämiin (Vesala, Rantanen, & Ehrling, 2007, 140).

4.3. Aineisto

Tutkimustani varten haastattelin neljää opiskelijaa ammattiopistosta musiikin koulutusohjelmasta. Kaksi heistä opiskelee pop/jazz-musiikkia ja kaksi klassista. Molemmissa ryhmissä oli yksi mies ja yksi nainen. Kaikki haastattelut tehtiin yksilöhaastatteluina. Tutkimuksen läpinäkyvyyden lisäämiseksi kerrottakoon, että opiskelen itsekin kyseisessä ammattiopistossa ja että haastateltavat ovat siten tuttuja koulun kautta. Tämän tutkimuksen kannalta on kuitenkin todettu ennemminkin hyväksi asiaksi se, että haastateltavat ja haastattelija ovat tuttuja. Se lisää molemminpuolista luottamusta ja auttaa haastateltavaa tuomaan oman äänensä julki. (Eskola & Suoranta 1996, 71)

Kysyin haastateltaviksi satunnaisesti ammattiopistossa törmäämiini opiskelijoihin. En paljastanut etukäteen tarkkaa tutkimukseni aihetta, sillä halusin, että haastateltavat tulevat haastattelutilanteeseen mahdollisimman neutraaleina ja pohtimatta etukäteen asenteita. Haastateltavat vastasivat aluksi yhdeksään muotoilemaani lauseväittämään, joiden olin kertonut toimivan ikään kuin keskustelun avaajina. Tämän jälkeen oli vuorossa varsinainen haastatteluosuus, jossa haastateltavat kommentoivat lauseväittämiä. Haastattelu nauhoitettiin ja sen aluksi kerroin kuka olen ja mitä teen sekä toin ilmi haastateltavien suostumuksen haastatteluun, sekä anonymiteetin kunnioittamisen periaatteet. En esimerkiksi voinut paljastaa haastateltavien pääinstrumentteja tai tarkempaa taustaa, sillä se olisi johtanut anonymiteetin vaarantumiseen. Yritin siis saada selvyyttä millä lailla esittämäni väitteet näkyvät arkipäiväisissä tilanteissa ja asenteissa, mistä ne kumpuavat ja onko ryhmien erottautumisella jotakin merkittävää hyötyä.

4.4. Analyysi ja luotettavuus

Neljän haastattelun jälkeen oli vuorossa analyysi, joka alkoi luonnollisesti haastattelujen litteroimisella. Haastatteluista kolme kesti n. 40 minuuttia ja yksi oli hieman lyhyempi puolen tunnin kestollaan. Litteroinnin jälkeen suurta päänvaivaa tuotti järkevän analyysitavan löytäminen. Millä tavoin pieni aineisto on järkevintä selittää kun selvää aineiston kylläntymistä ei ehtinyt tapahtua? Vaihtoehtoinani olivat esimerkiksi ryhmittely, jolloin olisin käynyt läpi tuloksia väittämä väittämältä läpi. Päädyin niputtamaan väittämistä parit,

joita hieman kommentoin, jonka jälkeen annoin sitaattien ja siten haastateltavien äänen tulla kuuluviin. Sitaateista on mielenkiintoista lukea haastateltavien kommentointia ja sitä, millaisista lähtökohdista haastateltava väitteitä perustelee. Väittämäparien jälkeen pureduin esittämiini lisäkysymyksiin. Kysymykset tarkastelivat haastateltavien käsityksiä identiteeteistään, ryhmien eroista, sekä asenteiden alkuperistä.

Vaikka otanta oli pieni, pyrin silti etsimään yhtäläisyyksiä ja eroja vastaajien kesken. Analyysissäni myös huomasin että vastaavanlaisissa lomakekyselyissä on ongelmansa. Joidenkin väittämien kohdalla haastateltava saattoi vastata täysin eri tavalla, kuin mistä hänen perustelunsa ja kommenttinsa kertoivat tai vain kumota vastakkaisella mielipiteellä lomakkeeseen ilmoittamansa vastauksen. Mielestäni tämä tapa palveli parhaiten aineistoni kuvaamista ja haastateltavien asenteiden ja mielikuvien julkituomista. Sitaateista on ehkä myös mahdollista nähdä, mistä kunkin näkemykset kumpuavat.

Toin jo ilmi sen, että opiskelen ammattiopistossa jossa tutkimuksen tein. Tuotakoon myös ilmi, että olen opiskellut sekä pop/jazz- että nyttemmin jälleen taas klassisella puolella. Haastateltavat olivat siis tuttujani, mutta kuten aiemmin perustelin, laadullisen tutkimuksen haastatteluissa haastateltavan ja haastattelijan luottamus voi olla hyväkin asia. Tiedostan, että en voi tutkijana olla täysin objektiivinen ja että analyysini ja tulokseni ovat henkilökohtaisia tulkintoja haastateltavien sanoista. Luotettavuuden kannalta ongelmana on myös aineiston koko. Vaikka laadullinen asennetutkimus voi yhdistää määrällistäkin menetelmää, ei näin pienellä otannalla ole sillä merkitystä. Se ei myöskään olen olennaista, sillä tarkoituksena ei ollutkaan etsiä absoluuttisia totuuksia. Kuten aineiston tulosluvussa voidaan huomata on myös määrällisesti kerättävässä aineistossa ongelmansa. Haastateltavani saattoivat vastata lauseväittämiin täysin päinvastoin kuin he haastattelutilanteessa vastauksensa perustelivat.

5 TULOKSET

5.1. Tunnollisuus ja harjoittelu

Tunnollisuus ja harjoittelu liittyivät monien vastauksissa selvästi toisiinsa, joten päätin tarkastella näitä lauseväittämiä yhdessä. Väitteet olivat :”Pop/jazz-musiikin opiskelija ei ole yhtä tunnollinen kuin klassisen musiikin opiskelija.” ja ”Klassisen musiikin opiskelija harjoittelee enemmän.”

Klassisen musiikin opiskelijat ajattelivat, että tunnollisuutta ei voi määritellä genren perusteella sillä sekä tunnollisuus että harjoittelu näkyvät heidän mukaansa hyvin eri tavoin pop/jazz-puolen opiskelussa. Pop/jazz-puolella kappaleita ei pyritä soittamaan autenttisesti samalla tavoin kuin ne on alun perin esitetty. Sen sijaan oman näkemyksen, tunnelman ja energian löytäminen kappaleisiin on tärkeää. Heidän mukaansa klassisella puolella muotti johon kappaleiden valmistamisessa tähdätään on tiukempi ja harjoitteluprosessi kurinalaisempi. Pop/jazz-puolella opiskeluun liittyy myös kappaleiden ja nuottien tuottaminen itse. Valmistamateriaalia ei välttämättä ole saatavana nuotteina ja siksi opiskelija joutuu itse kuuntelemaan kappaleet ja tarvittaessa kirjoittamaan niistä nuotinnoksen. Haastateltavat olivat myös sitä mieltä, että oli puoli mikä tahansa, ammatikseen opiskeleva hoitaa kyllä tehtävänsä.

K2 ”...ehkä siinä on jotain perää siinä että klassinen musiikki on hyvin erilaista kuin kevyt musiikki... pop/jazz perustuu enemmän improvisaatioon ja tunnelmaan ja semmoseen niinku energiaan eli se treenitapa on hyvin erilainen. Klasaribiisejä hiotaan niin kauan että ne vastaa sitä autenttista ensimmäistä tai sitten sitä omaa näkemystä... eli se on hyvin tekninen tekninen suoritus”

Siinä missä klassisen musiikin opiskelijat pitivät pop/jazz puolen opiskelijoita yhtä tunnollisina, olivat Pop/jazz puolen haastateltavat kuitenkin sitä mieltä, ettei asia ole ihan niinkään. He väittivät klassisen puolen opiskelijoiden ovat tunnollisempia ja perustelivat näkemystään muun muassa siten, että Pop/jazz puolella opetus on vapaampaa ja lisäksi harjoitukset ja läksyt eivät välttämättä ole tarkasti säädeltyjä ja määrättyjä. He ajattelivat, että opiskelijat saattavat siksi suhtautua harjoitteluunsa tai velvollisuuksiinsa vaihtelevasti. Klassisella puolella kappaleiden vaikeutuminen on selvästi havaittavaa ja siksi myös edistyminen on varsinkin myöhemmässä vaiheessa tiukastikin sidoksissa siihen, mitä

harjoittelee ja kuinka hyvin. P2 mielestä pop/jazz-muusikot ovat ylipäätään rennompia ja ajatteli sen myös vaikuttavaan tunnollisuuteen negatiivisesti. Toisaalta P1 totesi osuvasti, että on suuri ero sillä, onko ihminen rento vai tekeekö hän asiansa huonosti. Ehkä klassisen puolen harjoitteluorientoituneesta luonteesta johtuen he kokivat myös, että klassisen puolen opiskelijat harjoittelevat ahkerammin.

Harjoittelusta mielipiteitä oli enemmän tavoista kuin määrästä. Esimerkiksi K2 oli sitä mieltä, että toisin kuin lauseväittämässä sanottiin, pop/jazz musiikin opiskelijat saattavat harjoitella aivan yhtä paljon, mutta harjoiteltavat asiat ovat eri luonteisia. K1 totesi, että mikäli harjoittelu määritellään kappaleiden hiomisena tai yksin harjoitteluna, klassisen opiskelija todella tekee sitä enemmän. Hän kuitenkin huomautti, että pop/jazz-muusikoilla harjoittelua on huomattavasti enemmän yhteissoiton muodossa.

K1:”...no se harjoittelun määrittely on sille aika ratkaseva tossa että ehkä klassiset joutuu tai haluaa tai jostain syystä harjoitella enemmän yksin kopissa, niin kun suhteessa siihen että ku poppareilla on bändejä ni heillä on sitten niinku sitä yhteistä bändiaikaa vaikka joku kolme neljäki tuntia...”

5.2. Epäsosiaalisuus ja rentous

Epäsosiaalisuus ja rentous valikoituivat pariaksi, sillä ne koskettavat ihmisen luonteen ja sosiaalisen kanssakäymisen puolta. Tässä kappaleessa tarkasteltavat väittämät ovat siis: “Klassisen musiikin opiskelija on epäsosiaalinen.” ja “Pop/jazz-musiikin opiskelijat ovat rennompia.” Vain yksi haastateltavista oli lauseväittämien perusteella sitä mieltä, että klassisen musiikin opiskelijat ovat epäsosiaalisempia. P2 kommentoi, että mikäli hänen on valittava, mieltää hän klassisen musiikin opiskelijat epäsosiaalisemmiksi. Hän myös pohti, että mielikuva on saattanut syntyä sen seurauksena, että koulussa pop/jazz ja klassisen puolen opiskelijat eivät ole juurikaan tekemisissä keskenään eikä heitä siksikään tapaa. Hän kuitenkin totesi myös, että epäsosiaalisuus riippuu hyvin paljon ihmisestä. Ryhmien eroja hän perusteli tässä vaiheessa omilla orkesterisoittokokemuksellaan:

”...Must tuntuu et pop/jazz niinku tyypit on enemmän semmosia rennompia ja vähän huolettomampi elämänasenne ... jos miettii, että on joskus soittanu jossain orkesterissa ja siellä soitetaan klassista musiikkia ja tälleen ni se on enemmän sellasta vakavaa et siinä ei niinku ei oo välttämättä niitä

semmosia tunteita tuu niinku iteltä siihen musiikkiin ja niinku ei olla niin paljon kontaktissa muitten kaa ku katotaan vaan sitä paperia tai keskitytään siihen että soittaa kaikki kohat oikein...”

Muut haastateltavat sen sijaan totesivat etteivät suoraan pidä klassisen opiskelijoita sen epäsosiaalisempina. Kuitenkin K2 vastasi, että hänen mukaansa klassisen musiikin puolelle hakeutuu enemmän ehkä yksin viihtyviä ihmisiä. Myös K1 totesi, että on huomannut lukiokavereidensa ja toisaalta muusikkoystävien välillä jonkinlaisen eron, vaikka ei koekaan itse olevansa sen epäsosiaalisempi.

K1: ”Jos sillä (klasarilla) on niinku aina ollut sellainen arki niin se ei vaan ehkä totu kanssakäymään ihmisten kanssa sillä tavalla, jollakin tavalla lainausmerkeissä oikealla tavalla. ...se on hyvin yksilökohtasta, mutta että enemmän olen tavannu klassisten piireistä sellasia niinku jänniä persoonia jotka niinku käyttäytyy sosiaalisissa tilanteissa vähän omalla tavallaan. ...”

P1: ”...Ymmärrän kyllä ihan täysin siis mistä se mielikuva siitä yksinäisestä klassisesta muusikosta tulee, mutta en pysty vaan olemaan samaa mieltä. Sillä vaikka aina välillä tulee vastaan ihmisiä jotka selkeästi todistavat vahvasti tätä tiettyä erakkoluonnetta, suuri osa on kuitenkin aika toisenlaisia.”

”Pop/jazz-musiikin opiskelijat ovat rennompia” -väitteen kanssa vastaukset hajosivat ryhmien välillä. K1 ja P2 olivat sitä mieltä, että pop/jazz-puolella ollaan rennompia ja K2 ja P1 taas ajattelivat, että väite ei pidä paikkaansa. Pop/jazz-muusikoiden rentoutta perusteltiin esimerkiksi musiikkityylistä johtuvalla rentoudella ja vapaammalla lavaesiintymisellä.

K1: ”...en mä tiä, joku rentous varmaan ylipäänsä. Se niinkun ku siinä lavalla olemiseen yhistyy semmonen niinku tiivis kontakti yleisön kanssa ja siinäki on niinku tietynlainen sosiaalinen tilanne...voi just jamitella ilman paineita ja olla muutenki jotenki ehkä enemmän ilman paineita...”

P1 ajatteli ainakin tuttavapiiriinsä kuuluvien ihmisten olevan suhteellisen rentoja musiikkityylistä riippumatta, mutta totesi ettei myöskään kovin paljon tapaa klassisen opiskelijoita kouluympäristössä, joten ei osaa sanoa tarkemmin. K2 puhui stereotypiasta, jonka mukaan klassisen musiikin opiskelijat ovat epäsosiaalisempia. Hän oli väittämän kanssa eri mieltä, mutta totesi kuitenkin, että pop/jazz-muusikot tarvitsevat ehkä enemmän sosiaalisia taitoja työelämässä ja että klassisen musiikin pariin hakeutuu ehkä enemmän ihmisiä, jotka viihtyvät yksin.

5.3. Konservatiivisuus ja populaarimusiikin arvostus

“Populaarimusiikkia arvostetaan enemmän.” ja “Klassisen musiikin opiskelijat ovat konservatiivisempia.” Nämä kaksi väittämää viestivät taustalla piilevistä arvoista ja tavoista jotka vaikuttavat käyttäytymiseen ja asenteisiin. ”Klassisten musiikin opiskelijat ovat konservatiivisempia” lauseväittämän kohdalla tulokset jakautuivat siten, että molemmissa ryhmissä oltiin sekä väitettä vastaan, että myös sen puolesta. Esimerkiksi K1 pohti, että pop/jazz musiikin opiskelijat keskittyvät improvisointiin jo opiskelujen varhaisessa vaiheessa. Klassisessa musiikissa taas opiskelija saattaa kokeilla perinteistä poikkeavia asioita vasta myöhemmin ja konservatiivisuus saattaa näkyä juuri musiikin historiaan perehtymisessä ja myös siinä pitäytymisessä. Myös K2 kommentoi historian tuntemusta ja piti tärkeänä sitä, että klassisella puolella historiaa tunnetaan, etenkin kun musiikki jota työstetään on jopa satojen vuosien takaa. Hän oli kuitenkin sitä mieltä, että klassisen musiikin piirissä on paljon myös edistysmielisyyttä ja halua kehittää ja myös päivittää musiikkityyliä.

Ehkä hieman yllättäenkin väittämä kirvoitti haastateltavissa myös kommentteja joiden mukaan populaarimusiikin puolella esiintyvä konservatiivisuus saattaakin olla aivan toista muotoa. Konservatiivisuutta vastaajien mielestä edusti se, että ei haluta kuunnella tai tehdä kuin tietyn laista musiikkia ja pitäytyä tiukasti siinä.

K1: ”...mutta itse asiassa tohon konservatiivisuuteen voisko laskea sellasen, että toisaalta tietää myös sellasia poppareita jotka ei missään nimessä halua välttämättä edes kansanmusiikkia soittaa, et se menee niinku siitä ehkä omasta tyylistä ohi...”

P1: ”Usein tuntuu siltä että niin sanotusti populaaripuolen ihmiset ovat selkeesti konservatiivisempia siinä mielessä, että sitä on helppoa kuvitella semmosta tiettyä vapautta ja silti jäädä siihen yllättävän pieneen sektsiinsä pyörimään. ...populaarimusiikin parissa harvemmin monet ihmiset tajuavat sitä että miten konservatiivisesti toimivatkaan...”

Konservatiivisuuden näkymistä vanhempien ja sosiaalisen taustan kannalta pohtivat kumpikin klassisen musiikin opiskelija sekä myös P1. Konservatiivisuuden koettiin ilmenevän usein sitä kautta, että vanhempien rooli on monesti merkittävä lapsen aloittaessa klassisen musiikin harrastus.

K2: "...klassinen musiikki on vähän enemmän semmosta, tai se... koetaan elitistisenä nii just joskus myös konservatiivisena mut vanhemmat ehkä helpommin pistää lapsensa soittamaan klassista musiikkia, sinänsä siinä on pieni perä..."

P1: "...toki klassisilla on monesti taustalla enemmän no, pidempi koulutusputki monesti musiikkiopistoissa tai yksityistuntien kautta ni siellä ehkä tulee enemmän tiettyä järjestyksen makua eli sitä tiettyä jonkin sortin hierarkiaa ... jos on ollu nuorena lapsena hakeutunut klassisen musiikin pariin niin harvemmin se on täysin oma päätös..."

5.4. Baarissa viihtyminen ja pukeutuminen

Baarissa viihtyminen ja pukeutuminen ovat ulkoa havaittavia asioita ja ympäristöstä kumpuavia tapoja. Väittämät olivat siis: "Klassisen musiikin opiskelijat pukeutuvat siistimmin." ja "Pop/jazz-musiikin opiskelija viettää enemmän aikaansa baarissa." Tämä toinen yksimielisyyden saanut väittämä koski nimenomaan pop/jazz musiikin opiskelijoiden viihtymistä baarissa ja kaikki haastateltavat vastasivatkin sen pitävän paikkansa. Väittämän kommentoinnissa oli mielenkiintoista se, että klassisen opiskelijat perustelivat sen olevan itsestään selvää, sillä baari saattaa olla pop/jazz-muusikolle luonnollinen työympäristö. Sen sijaan kumpikaan pop/jazz-opiskelijoista ei kommentoinut baaria työympäristönä ennen kuin huomautin heille asiasta.

P1: "Kieltämättä tässä on taustalla sanotaanko hyvinkin omistautunut empiirinen tutkimus. ...ei sillä että alkaisin tässä erikseen pätemään että pop/jazz muusikko olisi erityisesti vihkiytyneempi tässä baaritoiminnassa, mutta se nyt on vaan ikävää että niihin sitä yleensä törmää muun muassa, tai kiinnittää huomiota baarissa koska heitä enemmän tuntee."

K1: "No joo jos ne keikat on baarissa. Emmää nyt menis mitää Bachia soittaa baariin. Nii enkä mä varmaa menis ehkä kuunteleenkään baariin, tai no miks ei, mutta toistaseks ei oo kukaan soittanu Bachia baarissa, niin siinä mielessä että siinä on ero ja se johtuu varmaan siitä."

K2: "Joo kyl siis baari on pop/jazz-muusikoille myös se työskentelypaikka myös usein ja sitäkin myötä et keikat löytyy sieltä...ihan niinku sen työympäristön takia sitte..."

Väitteeseen jonka mukaan klassisen musiikin opiskelijat pukeutuvat siistimmin, valtaosa oli eri mieltä. Klassisen musiikin opiskelijoiden mielestä he eivät pukeudu sen siistimmin kuin pop/jazz musiikin opiskelijatkaan. Heistä oli tärkeää huomata, että vaikka esiintymistilanteiden perusteella siisti ja juhlallinen kuva onkin ehkä hallitseva, ei se arkipäivässä näy lainkaan. P1 perusteli osittain juuri esiintymisten kautta klassisten muusikkojen siistimpää pukeutumismagoo. K2 kuitenkin huomautti, että vaikka Jyväskylässä suurten kaupunkien lait eivät päde, niin suuremmissa kaupungeissa ja varsinkin ulkomailla

esimerkiksi musiikkiakatemoissa pukeutumiseen varmasti kiinnitetään huomiota.:

K2: ”...joo no ei kyllä jos orkesteritreeneissä käy ni... ainakaa nuoret (pukeudu siististi) mut joo yleisesti ehkä... Kyl se osittain pitää paikkansa ammattimaailmassa.”

P1: ”...välillä sitä huomaa saapuvansa julkisille paikoille hämmentävä rähjäisenä... mutta toisaalta se on myös ehkä se tietty ulkoasu vaikutelma mikä tulee siitä että ja yhdistyy hyvin tuohon kumpi ryhmä viihtyy paremmin baarissa... toki tietynlainen, tietyt tyyliä mitä siellä kaivataan siellä klassisella puolella, esiintymisasut ovat yleensä huoliteltuja ja hienoja ja huomattavasti enemmän ”smart casual” kuin ”casual” kun taas sitten vanhat kunnan rähjäiset tummat t-paidat ja repaleiset farkut ovat se pop puolen arkipäivää.”

P2 kommentoi sitä, että pop/jazz musiikin opiskelijat saattavat olla kiinnostuneempia muodista ja pukeutua esikuviansa mukaan kun taas K1 pohti oman pukeutumisensa muuttumista sen myötä kun hän alkoi harjoitella enemmän. Nämä kaksi perustelut antavat vaikutelman, että arjessa pop/jazz musiikin opiskelija saattaa ehkä olla kiinnostuneempi ulkonäöstä, kun taas klassisen opiskelija kokee ulkoisen olemuksen toisarvoisena harjoittelun rinnalla.

P2: ”...pop/jazzarit saattaa olla enemmän sellasia muodikkaita tai semmosia et ne haluaa olla niinku ajan hermolla tai sillee näyttää siltä että on niinku vähän niinku kaikki popstarat... mut klasareilla ei varmaan sillee oo mitään sellasia niinku esikuvia ...”

5.5. Identiteetit ja oma suhtautuminen ryhmiin

Esitin haastateltaville siis myös muutaman lisäkysymyksen koskien musiikkia ja heidän identiteettiään, sekä näkemyksiään siitä mistä he kokevat ryhmien erojen ja asenteiden alkujaan tulevan. Näissä oli huomattavissa selviä yhteneväisyyksiä. Esimerkiksi kun kysyin haastateltavilta kokevatko he, että asenteita tuodaan arkipäivissä julki, suurin osa heistä tunnusti, että asenteita on olemassa, mutta ajatteli kuitenkin, että niitä esiintyy ensisijaisesti oman ryhmän sisällä, eikä niitä välttämättä tuoda suoraan julki esimerkiksi toiselle ryhmälle.

K1: ”No tuskinpa sitä nyt ruokapöydässä ollaan silleen että kun sinä nyt pukeudut tuolla tavalla, että ootko vähän katellu jotakin... kyllähän ylipäänsä niinku erilaisilla ihmisryhmillä

niin myös tässä musiikin saralla on omat juttunsa että voi olla että ehkä ei niinku huvita puhua tai jutella tai että ei oo ehkä samanlaista jutun juurta heillä keskenään.”

P2 : ”No kyllä sitä huomaa että niistä heitellään niinku puolin ja toisin jotain läppää ehkä... vähän semmosia tietynlaisia juttuja niinku puhutaan vaikka et noi klararit on tollasii... Väillä vähän ihan siihenki tyyliin et semmosia vasta tai niinku semmosia kilpailijoita, semmosia niinku ”me ollaan parempii ku noi” ...tommosta ainaki on huomannu vähän...”

Sosiaalisen identiteettiteorian mukaan ryhmille on siis ominaista korostaa eroa vastakkaiseen ryhmään ja siten nostaa omaa itsetuntoaan ja ryhmähenkeään. Kysyin haastateltavilta, kokivatko he, että erojen korostamisessa ja toisesta ryhmästä erottautumisesta olisi jotain hyötyä omalle ryhmälle. Haastateltavani myönsivät, että ryhmillä luonnollisesti on eroja ja kommentoivat myös että erottautuminen ja ”me”/ ”he” jaon syntyminen on luonnollista ihmiselle. He eivät kuitenkaan kokeneet, että siitä olisi erityistä hyötyä tai ainakaan eivät halunneet sitä myöntää.

K2: ”No kyl se on ihan luonnollista ihmistoimintaa että perustellaan ”me” ja ”noi” mut niin tota, no ei siitä varmaan mitään hyötyä kyllä oo. Kai se sitte lisää sitä ryhmään kuulumuutta jos on joku, haetaan jotain vihollista tai vatsakohtaa tai semmosta... Kyl sen koulussa huomaa et on on niin tota selvästi klarariporukat ja pop/jazz-porukat ja sit on se välimaasto... ..nii ei siit mitään hyötyä oo mut ehkä sit sitä ryhmädynamiikkaa jotenki parantaa että me henkeä... nii ja ”meillä on jotain mitä noi ei osaa”.”

P1: ” No ainahan se on jollain tasolla varmaan jos ei muuta niin itsetuntoa kohottavaa että on ”me” ja ”he” tyyppit sitä ajattelua, mutta en kyllä näe sitä mitenkään tarvittavana tai edes toivottuna... enemmänkin olosuhteista syntynyt asia, kyllähän se tai no ajan kuluessa on tuntunut murentuvan ainakin itsellä.”

Kysyin haastateltavilta myös kysymyksen siitä, mistä he uskovat toisia ryhmiä ja samalla oman ryhmänsä asemaa koskevien asenteidensa syntyneen. Millainen on heidän käsityksensä mukaan ympäristön ja vertaisryhmien merkitys omaksumiensa asenteiden muodostumiseen.

K1: ”Mulle ehkä semmosia ajatuksia on istuttanu ympäristö vahingossa... varmaan se jotenki päästäny vähän läpi semmosia joitain, joidenkin henkilöiden joitain mielipiteitä tai jotain...”

K2: ”Kyl se niinku lähtee jo ihan siitä ekasta soittotunnista . Et niinku ihan musiikin perusopetuksessa jo opetetaan että klarari on vaikeaa ja pop/jazz ei vaikeaa...”

P1: ”No on kieltämättä sellainen kasvuympäristö ja kanssaihmiset ja siellä jotkut semmoiset näkemykset lipsuvat aika kätevästi ja tokihan on tämä mediakin tarjoaa tiettyä kuvaa.”

P2: ”...kyl siihen vaikuttaa ehkä se opetus ja sit se ympäristö missä on just että se mitä kaikki muut puhuu vaikka toisistaan ja semmonen just tämmönen...”

Lisäkysymyksissä halusin kuulla haastateltavieni omia kokemuksia identiteetistä ja sen rakentumisesta. Kuten olen jo todennut, musiikki on osa kenen tahansa identiteettiä ja siksi on oletettavaa, että musiikkia ammatikseen tekevän elämässä sillä on aivan erityinen paikkansa. Haastateltavani ovat musiikin kyllästämiensä identiteettiensä läpi vastanneet kysymyksiini ja kysyinkin heiltä, kuinka he ovat kokeneet musiikin merkityksen ja roolit oman identiteettinsä rakentumisessa.

K1: ”...mua enemmän niinku ehkä risoo se, että mä oon pelkästään klasarimusikko. Et ois niinku ihan ok jos oisin opiskellu vaikka jossain vaihees vähän jotain jazzia tai kansanmusiikkia. Ja varmana oisinkin niinkun opiskellu jos ois ollu mahdollisuuksia....No ehkä nään sen enemmänki silleen et mä tällä hetkellä opiskelen ja mietin että haluunks mä joskus olla muusikko...”

K2: ”Mä miellän itteni just musiikin opiskelijana enemmän...Joo kyl mä nään itseni itseni just niinku taidemusiikin kautta...kyllä musiikki on tosi tärkeä, tärkeä osa mua.”

P1: ”No instrumentti toki vaikuttaa siinä mielessä että se on muodostunut jonkin sortin ääneksi itselle. Tai ehkä se on siinä mielessä, että jos miettii että instrumentti on se ääni millä saa sitä musiikillista kieltä jollain tasolla ulos...”

P2: ”...kyllä yleensä sanon haluanki sanoa jos joku haluaa kysyä, että mä oon pop/jazz-muusikko... Nii se sillee määrittelee kuitenkin jollain tavalla. Ja kyllä se kertoo jotenki ihmisestä jos mä sanon no et mä oon vaikka et oonks mä klasari vai pop/jazz ni siis kyllä heti jollain saattaa tulla semmonen niinku ajatus siitä että minkälainen se ihminen on tai sen perusteella jotenki...”

Haastateltavat pohtivat juuri musiikin lajin ja instrumentin merkitystä identiteettinsä kannalta. Klassisen musiikin opiskelijat myös kokivat itsensä ensisijaisesti opiskelijoiksi, mitä kumpikaan pop/jazz puolen opiskelijoista ei tuonut esille pohdinnassaan.

6 PÄÄTÄNTÖ

Lähtökohtanani oli siis tutkia löytyykö pop/jazz ja klassisen musiikin opiskelijoiden keskuudessa asenteita toisiaan kohtaan. Lisäksi hain vastauksia kysymyksiin löytyykö opiskelijoiden välillä yhteisiä asenteita, ja myös millaisia eroja ryhmien välillä esiintyy. Läpi työni punaisena lankana kulki myös ryhmien vaikutus yksilön elämään ja sitä kautta myös identiteetin ja oman itsensä rakentuminen vuorovaikutuksessa ympäröivään maailmaan. Millä tavoin asenteet ja roolit kasvattavat ryhmän jäseneksi, ja mitä mieltä oman ryhmänsä edustaja on muista. Tai mitä ulkopuolinen ajattelee edustamastani ryhmästä?

Tutkimukseni perusteella asenteita siis löytyi, mutta huomattavaa on, että haastateltavat eivät usein ehdoin tahdoin halunneet lokeroida ihmisiä ja ryhmiä lauseväittämien kuvailemalla tavalla. Myös omakohtaiseen kokemukseen nojaaminen oli tavallista, mutta myös ymmärrettävää. Haastateltavat kommentoivat usein, ettei heillä ole muuta kuin omat kokemuksensa, tai että koska he eivät tunne kovinkaan hyvin toista ryhmää he eivät myös voi sanoa kuinka asia on. Perusteluita kommenteille haetaan sillä, mitä ollaan itse koettu ja nähty, eikä pelkkien kuulopuheiden perusteella. (Vesala, Rantanen & Ehrling, 2007, 53)

Väitteitä kommentoitaessa haastateltavat saattoivat olla jopa eri mieltä verrattuna siihen, kuinka olivat vastanneet lomakkeessa. Tämä kertoo siitä, että lauseväittämien kohdalla haastateltava voi ajatella asenteensa olevan tietynlainen ja pitää sitä jokseenkin perusteltuna ja muuttumattomana. Haastattelutilanteessa perusteluja ja väitteen kontekstia pohtiessa asenne saattaa kuitenkin näyttäytyä eri kannalta. Tämä voi viestiä siitä, että asenteen ajatellaan ehkä olevan muuttumaton (Vesala, Rantanen, & Ehrling, 2007, 19), mutta haastattelutilanne paljastaakin selvästi kuinka se vaihtelee sosiaalisen tilanteen ja vuorovaikutuksen mukaan (Augustinos & Walker, 1996) Lauseväittämiin ristiriitaisesti vastaaminen suhteessa haastateltavan todellisiin mielipiteisiin ja ajatuksiin viestittää myös lomaketutkimusten ongelmallisuudesta. Laadullisessa tutkimuksessa ja haastateltavan oman äänen julkituomisessa on selvästi hyvät puolensa, jotka pelkässä määrällisessä aineistossa katoaisivat. Lisäksi pelkkä lomaketutkimus antaisi jonkin verran virheellisen kuvan kun huomataan, ettei kaikkeen voi vastat yksiselitteisesti.

Pop/jazzmusiikin opiskelijat ajattelivat, että klassisen musiikin opiskelijat ovat tunnollisempia ja harjoittelevat enemmän. Olennaista näyttää olevan se, että klassisen musiikin harjoittelu koetaan ehkä todellisempaan ja vakavampana kuin pop/jazz-puolen. Kuten haastateltavatkin kommentoivat, pop/jazz musiikin harjoittelusta suuri osa on yhdessä soittamista ja tekemistä, jota ei kukaan ties mielletä samalla tavoin kurinalaiseksi kuin yksin harjoittelua. Se on kuitenkin merkittävä osa pop/jazz puolen muusikon arkea. Virheellisesti ajateltuna voi olla helpompaa, että yhdessä soittaminen on vähemmän määrätietoista ja tehottomampaa kuin yksin harjoittelu. On kuitenkin tajuttava, että myös yksin voi harjoitella tehottomasti ja huonosti. Esimerkiksi K2 kommentoi, että klassisella puolella harjoittelun määrä suhteutuu siihen, kuinka vapaasti ohjelmistonsa voi valita. Tästä kirjoittaa Susan Hallam (2012) instrumentin soittamista ja harjoittelua käsittelevässä artikkelissaan. On harjoiteltava tekniikkaa, jotta myöhemmin voidaan keskittyä musiikin tekemiseen ja esiintymiseen. (Hallam, 2012)

Klassisen puolen opiskelijat kokivat, että pop/jazz-muusikoiden tunnollisuus voi olla yhtä hyvä kuin klassisenkin. Pop/jazz musiikin opiskelijoiden koettiin harjoittelevan yhtä hyvin. Olennaista oli kuitenkin huomata, että pop/jazz-puolella harjoittelu koostuu yleensä erilaisista asioista, kuin perinteinen klassisen musiikin harjoittelu, ja vaatii siten myös erilaista ymmärrystä. Tässä kappaleessa mainitsemieni väitteiden osalta näyttää siltä, että pop/jazz-puolen opiskelijat pitävät jonkin verran tiukemmin kiinni tyypillisistä mielikuvista, joita näihin musiikinaloihin saatetaan liittää.

Kuten aiemmin kerroin tutkimuksissa on todettu, että nuoren musiikilliseen identiteettiin ja kokemukseen muusikkoudesta vaikuttavat kasvuympäristö kodista ja koulusta lähtien. Tämän ympäristön kautta nuori oppii määrittelemään itseään, sekä suhdettaan musiikkiin ja sen arvostamiseen. Samalla tavoin kulttuuriset määritykset musiikista ja sen tekijöistä, sekä opettajista muovaavat ammattimuusikon identiteettiä (Hargreaves, Miell & Raymond, 2003) Tämä saa vahvistusta myös tutkimuksessani. Asia tuli selvästi ilmi kun haastateltavilta kysyttiin uskomuksia asenteiden alkuperästä. Tässä yhteydessä on myös perusteltua pohtia esimerkiksi eroja ja suhtautumista harjoitteluun. Kuten teoria osoittaa, ympäristön merkitys asenteisiin ja suhtautumiseen on suuri. Opettajilta opittu suhtautuminen harjoitteluun näkyy todennäköisesti myös opiskelijan harjoittelussa. Jo väitteitä kommentoitaessa ympäristön vaikutus mainittiin useaan otteeseen ryhmien ja genrejen erojen taustalla, ja se selittääkin esimerkiksi musiikinlajien opetuksen eroja.

Ympäristön merkitys näkyy yksinkertaisesti esimerkiksi vanhempien valitsemana harrastuksena. Klassisen musiikin pitkä harrastushistoria alkaa usein juuri sillä, että vanhemmat esittelevät harrastuksen ja vievät lapsen sen pariin. Vanhempien omat kokemukset ja arvo musiikista periytyvät lapselle (Davidson, 2002, 76). Myös muu ympäristö koulusta ja muista vertaisryhmistä alkaen vaikuttaa identiteetin kehittymiseen ja sitä myöten oman ympäristön asenteiden omaksumiseen.

Kuten teorialuvussa kerroin on sosiaalisen identiteettiteorian mukaan ryhmille ominaista korostaa eroa vastakkaiseen ryhmään ja siten nostaa omaa itsetuntoaan ja ryhmähenkeään. Haastateltavani myönsivät, että ryhmillä luonnollisesti on eroja ja kommentoivat myös että erottautuminen ja ”me”, ”he” jako on luonnollista ihmiselle. He eivät kuitenkaan kokeneet, että siitä olisi sen kummempaa hyötyä.

Mielenkiintoista on se, että vastausten perusteella vastakkaisesta ryhmästä ajateltiin jossain määrin kaunistellummin kuin mitä ryhmät itse ajattelivat itsestään. Esimerkiksi pop/jazz-muusikoiden baarissa viihtyminen oli klassisen puolen opiskelijoiden mukaan seurausta vain työympäristöstä kun taas pop/jazz puolen opiskelijat ottivat kysymyksen puhtaasti vapaa-ajan kannalta. Heidän suustaan baarikäyttäytymisen selittäminen työympäristönä olisi puolestaan voitu kenties tulkita baarissa roikkumisen puolusteluna. Samalla tavoin esimerkiksi tunnollisuus- ja harjoitteluväittämät ovat kiinnostavia. Pop/jazz-musiikin opiskelijat olivat sitä mieltä, että klassisella puolella ollaan tunnollisempia ja harjoitellaan enemmän. Voisiko kenties olla, että pop/jazz-musiikin opiskelijalle on edullista ylläpitää rentoa kuvaa itsestään ja kollegoistaan?

Klassisen musiikin opiskelijoiden epäsosiaalisuus väitteen perusteluista saa sen kuvan, että haastateltavat pyrkivät olemaan eri mieltä stereotyyppisen asenteen kanssa lauseväittämien kohdalla. Heidän vastauksensa kuitenkin kertovat, että he ovat käytännössä nähneet, että väite pitää ainakin osittain paikkansa. Vaikka K1 ja K2 vastasivat olevansa klassisen muusikon epäsosiaalisuudesta argumentoivan väittämän kanssa eri mieltä, he kuitenkin osoittivat olevansa jossain määrin myös samaa mieltä esimerkiksi K1 puolusteli ilmiötä sillä, että yksin työskentely saattaa muovata ihmisen käsitystä sosiaalisesta kanssakäymisestä. K2 myönsi, että klassisten muusikoiden epäsosiaalisuus on klisee, mutta ei pitänyt sitä kovin hallitsevana piirteenä. Hän kuitenkin siis myönsi jonkinlaisen eron olemassaolon.

Tähän sopii teoriaosuudessa käsittelemäni ajatus siitä, että mitä lähempänä kommunikaatio on ihmisten välistä, sitä vähemmän ryhmän asenteet ja mielipiteet ohjaavat yksilön käytöstä. (Tajfel 1981, 243) Haastateltavat ajattelivat siis ehkäpä lomakkeen täyttämisen vaiheessa yksilölliseltä kannaltaan, mutta haastattelussa he kuitenkin myötäilivät jossain määrin yleistä mielipidettä. Esimerkiksi juuri klassisen musiikin opiskelijoiden epäsosiaalisuutta kommentoitaessa moni tuntui taipuvan käsitykseen että klassisen musiikin parissa työskentelevä viihtyy hyvin yksin. Kuitenkaan K1 tai K2 eivät tätä myöntäneet, vaikka heidän vastauksistaan on luettavissa väitteen myötäily.

Muusikoiden ja valtaväestön persoonallisuuksien eroista on tehty myös tutkimusta. Davidson (2002) pohtii artikkelissaan sooloesiintyjän identiteettiä. Hän viittaa Kempin (1996) tutkimukseen, jonka mukaan muusikoiden keskuudessa on havaittavissa enemmän sisäänpääntyneisyyttä verrattaessa väestöön yleisesti. Tätä hän selittää esimerkiksi sillä, että harjoittelu ja kehittyminen vaativat valtavasti yksinäistä harjoittelua. Kemp on tutkimuksissaan todennut myös, että nimenomaan sooloesiintyjillä esimerkiksi pianisteilla ja laulajilla on yleensä ulospäinsuuntautuneempi persoonallisuus. (Davidson, 2002, 101-102) Toinen klassisen musiikin haastateltavistani pohti, että on tavannut musiikkipiireissä sosiaalisesti hieman eri tavalla käyttäytyviä ihmisiä verrattuna vaikkapa lukiokavereihinsa. Myös hän pohti, pitkien harjoittelurupeamien ja yksin vietettyjen tuntien voivan vaikuttaa sosiaaliseen käyttäytymiseen. Tällä väitteellä voi siis todella olla jonkinlainen totuuspohja.

Teoriaosuudessa käsittelin myös ajatusta siitä, että mitä lähempänä kommunikaatio on ihmisten välistä, sitä vähemmän ryhmän asenteet ja mielipiteet ohjaavat yksilön käytöstä. (Tajfel 1981, 243) Haastateltavat ajattelivat siis ehkäpä lomakkeen täyttämisen vaiheessa yksilölliseltä kannaltaan, mutta haastattelu tilanteessa he kuitenkin taipuivat myötäilemään jossain määrin väitettä. Esimerkiksi juuri klassisen musiikin opiskelijoiden epäsosiaalisuutta kommentoitaessa moni tuntui taipuvan käsitykseen että klassisen musiikin parissa työskentelevä viihtyy hyvin yksin. Kuitenkaan K1 tai K2 eivät tätä myöntäneet, vaikka heidän vastauksistaan on luettavissa väitteen myötäily.

Identiteettiä pohdiskellessaan kumpikin klassisen musiikin opiskelija piti itseään ensisijaisesti opiskelijana kun taas pop/jazz puolen opiskelijat eivät tuoneet tätä julki vaan kuvasivat genren ja tyylien vaikutusta omaan itseensä. Vaikuttaa siltä, pop/jazz-musiikin opiskelijoilla

oli helpompi mieltää itsensä jo valmiina muusikkoina. Tämä selittyy varmasti jälleen näiden kahden musiikinlajin eroina. Pop/jazz-opiskelijat toteuttavat jo opiskeluaikoinaan samanlaista ammatillista toimintaa, kuin mitä ehkäpä tulevaisuudessa. Klassisen musiikin opiskelijat ovat vielä hyvin kaukana työelämästä, etenkin kun kysymyksessä on toisen asteen koulutus. Muusikkouden rakentumista tutkinut artikkeli (Hargreaves, Miell & Raymond, 2012) osoitti, että myös ilman musiikillista koulutusta säännöllisesti esiintyvän ja harjoittelevan bändin jäsenet kokivat itsensä muusikoiksi. Muusikko on siis terminä ennen kaikkea sosiaalisesti rakentunut, eikä niinkään ammatillisesta tai koulutuksellisesta pätevyydestä riippuva identiteetti. (Hargreaves, Miell & Raymond, 2012 132-133)

Tutkimukseni oli vasta pieni pintaraapaisu tämän aiheen piirissä ja koska aiempaa tutkimustakaan ei oikeastaan löytynyt, olisi aihe ehdottomasti laajemman jatkotutkimuksen arvoinen. Asenteet ja niiden ilmeneminen musiikkipiireissä on ehdottomasti mielenkiintoinen aihe. Käsittelin vasta opiskelijoiden näkemyksiä, mutta avainasemassa heidän asenteidensa luomisessa ovat olleet myös opettajat. Siksi erityisen mielenkiintoista olisi selvittää opettajien tai ammattimuusikoiden suhtautumista eri ilmiöihin ja vaikkapa musiikinlajeihin ja/tai sitä edustaviin kollegoihin tai muusikoihin ylipäätänsä. Olettaisin, että mitä kauemmas nykyisestä musiikinopetuksesta ja perinteisempiin klassisiin piireihin mennään, sitä paatuneempia ja ehkäpä väärin ymmärretympiä mielikuvia joukosta löytyy.

7. LÄHTEET

- Aho, M., & Kärjä, A. (2007). *Populaarimusiikin tutkimus /*. Tampere: Vastapaino.
- Bauman, Z., & Vainonen, J. (1997). *Sosiologinen ajattelu*. Tampere: Vastapaino.
- Dasilva, F., Blasi, A., & Dees, D. (1984). *The sociology of music /*. Notre Dame, Ind.: University of Notre Dame Press.
- Davidson, J. W., (2002). *The solo performer's identity* :Oxford: Oxford University Press.
- Eskola, J., & Suoranta, J. (1996). *Johdatus laadulliseen tutkimukseen*. [Rovaniemi]: Lapin yliopisto.
- Hall, S., (Käänt. Lehtonen, M., & Herkman, J.) (1999). *Identiteetti /*. Tampere: Vastapaino.
- Hallam, S. (2012). *Commentary* : New York: Oxford University Press.
- Heiniö, M. (1994). Musiikki ja kulttuuri-identiteetti: Johdatusta keskeiseen käsitteistöön.
Musiikki, 24(1)
- Higgins, E. T., Ruble, D. N., & Hartup, W. W. (1983). *Social cognition and social development : A sociocultural perspective : Based on seminars sponsored by the committee on social an affective development during childhood of the social science research council*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Lamont A. (2002). *Musical identities and the school environment/*. MacDonald, R. A. R., Hargreaves, D. J., & Miell, D. (2002). *Musical identities*. Oxford ; New York: Oxford University Press., Augoustinos, M., & Walker, I., (1995). *Social cognition*. London: SAGE Publications.
- MacDonald, R. A. R., Hargreaves, D. J., & Miell, D. (2002). *Musical identities mediate musical development* :New York: Oxford University Press.

- MacDonald, R. A. R., Hargreaves, D. J., & Miell, D. (2002). *What are musical identities and why are they important?* Oxford: Oxford University Press.
- McPherson, G., & Welch, G. F. (2012). *The Oxford handbook of music education .volume 1 /*. New York: Oxford University Press.
- Rosenberg, M. J. (1960). *Attitude organization and change : An analysis of consistency among attitude components*. New Haven: Yale University Press.
- Tajfel, H. (1981). *Human groups and social categories : Studies in social psychology*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Tiuraniemi, J. (1993). *Yksilö, ryhmä, organisaatio : Sosiaalipsykologian perusteita* (2. korj. p. ed.). Turku: Turun yliopisto.
- Tuomi, J., & Sarajärvi, A. (2002). *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Helsinki: Tammi.
- Vesala, K. M., Rantanen, T., & Ehrling, L. (2007). *Argumentaatio ja tulkinta : Laadullinen asennetutkimus lähestymistapana*. Helsinki: Gaudeamus.

LIITE 1

Arvioi jokaisen väittämän kohdalla kuinka hyvin (4) tai kuinka huonosti (1) väittämä mielestäsi pitää paikkansa ja ympyröi mieleisesi vastaus. Kaikissa kysymyksissä vertailtavina ovat klassisen ja pop/jazz-musiikin opiskelijat.

Pop/jazzmusiikin opiskelija ei ole yhtä tunnollinen kuin klassisen musiikin opiskelija.	1	2	3	4
---	---	---	---	---

Klassisen musiikin opiskelija harjoittelee enemmän.	1	2	3	4
---	---	---	---	---

Pop/jazzmusiikin opiskelija ymmärtää teknologiaa paremmin.	1	2	3	4
--	---	---	---	---

Klassisen musiikin opiskelija on epäsosiaalinen.	1	2	3	4
--	---	---	---	---

Pop/jazzmusiikin opiskelija viettää enemmän aikaansa baarissa.	1	2	3	4
--	---	---	---	---

Pop/jazzmusiikin opiskelijat ovat rennompia.	1	2	3	4
--	---	---	---	---

Klassisen musiikin opiskelijat pukeutuvat siistimmin.	1	2	3	4
---	---	---	---	---

Populaarimusiikkia arvostetaan enemmän.	1	2	3	4
---	---	---	---	---

Klassisen musiikin opiskelijat ovat konservatiivisempia.	1	2	3	4
--	---	---	---	---

Kiitos vastauksistasi!

LIITE 2

Esitys siitä, kuinka haastateltavat vastasivat väittämiin. He arvioivat jokaisen väittämän kohdalla kuinka hyvin (4) tai kuinka huonosti (1) väittäjä heidän mielestään piti paikkansa. Kaikissa kysymyksissä vertailtavina ovat klassisen ja pop/jazzmusiikin opiskelijat. K tarkoittaa klassisen musiikin opiskelijaa ja P pop/jazz musiikin opiskelijaa.

	K1	K2	P1	P2
Pop/jazzmusiikin opiskelija ei ole yhtä tunnollinen kuin klassisen musiikin opiskelija.	2	2	3	3
Klassisen musiikin opiskelija harjoittelee enemmän.	3	1	4	3
Pop/jazzmusiikin opiskelija ymmärtää teknologiaa paremmin.	4	4	4	3
Klassisen musiikin opiskelija on epäsosiaalinen.	2	1	2	3
Pop/jazzmusiikin opiskelija viettää enemmän aikaansa baarissa.	4	3	4	3
Pop/jazzmusiikin opiskelijat ovat rennompia.	4	2	2	3
Klassisen musiikin opiskelijat pukeutuvat siistimmin.	2	1	3	2
Populaarimusiikkia arvostetaan enemmän.	3	2	2	3
Klassisen musiikin opiskelijat ovat konservatiivisempia.	3	2	2	3

LIITE 3

Tarkentavat kysymykset haastatteluun

Tunnistatko itsestäsi väitteissä mainittuja piirteitä?

Näkyvätkö väittämässä esiintyvät asiat arkipäiväisissä tilanteissa? Ilmaistaanko asenteita “vastakkaisen” ryhmän läsnä ollessa?

Onko klassisen ja pop/jazz-musiikin opiskelijoiden välillä mielestäsi eroa, ovatko he ryhminä erilaisia?

Jos eroja on, mistä luulet niiden johtuvan? (tekijöitä esim. opetus, kasvatus?)

Korostavatko ryhmät erilaisuuttaan toisiinsa nähden tai onko niille edullista pitää yllä eroja, miksi?

Kuinka paljon määrität itseäsi musiikin kautta? /Määritätkö itsesi opiskelemasi musiikkityylin mukaan?